

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการพัฒนาหลักสูตร

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรพลเมืองศึกษาโดยใช้ข้อมูลจากชุมชน สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการพัฒนาหลักสูตรในรูปของการบรรยาย ตารางและแผนภูมิโดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของกรุงเทพมหานคร
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรพลเมืองศึกษา
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีในทัศนะ

ของคนกรุงเทพฯ

5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

พลเมืองศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย

1. ผลการพัฒนาหลักสูตร

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินหลักสูตร ประกอบด้วย

1. ผลการประเมินเอกสารหลักสูตร จากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ
2. ผลการปรับปรุงแก้ไขเอกสารหลักสูตร

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลองใช้หลักสูตร ประกอบด้วย

1. ผลการวิเคราะห์คะแนนการทดสอบก่อนเรียน เจตคติและคะแนนทดสอบแบบวัด

คุณลักษณะ

2. ผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย
3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลอง
4. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพัฒนาการทางการเรียนของกลุ่มทดลอง
5. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนวัดเจตคติของกลุ่มทดลอง
6. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนวัดคุณลักษณะของกลุ่มทดลอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการพัฒนาหลักสูตรในแต่ละตอนมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตร

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาของกรุงเทพมหานคร สรุปได้ว่ากรุงเทพมหานครกำลังประสบปัญหาต่าง ๆ ที่มีลักษณะร่วมกันทั้งสิ้น 15 ประการ ดังนี้

1. ปัญหาการจราจร
2. ปัญหามลพิษทางอากาศ
3. ปัญหามลพิษทางเสียง
4. ปัญหาน้ำเสีย
5. ปัญหาขยะมูลฝอย
6. ปัญหาความปลอดภัย
7. ปัญหาความยากจน
8. ปัญหาน้ำท่วม
9. ปัญหาการว่างงาน
10. ปัญหาสุขภาพอนามัย
11. ปัญหาชุมชนแออัด
12. ปัญหาอาชญากรรม
13. ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคเอดส์
14. ปัญหาการไม่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง
15. ปัญหาหาบเร่แผงลอย

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี

ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี สรุปผลการวิเคราะห์ได้ว่า แนวความคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีของไทยมีความหลากหลาย แต่เมื่อนำคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีมาพิจารณาในลักษณะของความเป็นปัจเจกบุคคลจะสามารถจำแนกคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีได้ 3 ด้าน คือ

1. ด้านคุณลักษณะเฉพาะตัว ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย ความอดทน เป็นต้น
2. ด้านคุณลักษณะที่มีต่อบุคคลรอบข้าง ได้แก่ ความเสียสละ การเคารพกฎหมาย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นต้น
3. ด้านคุณลักษณะที่มีต่อสังคม ได้แก่ ความรักชาติ ความจงรักภักดีต่อชาติศาสนา พระมหากษัตริย์ ความศรัทธาในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เป็นต้น

จากการสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีจากเอกสารและงานวิจัยได้
คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี 20 ประการ คือ

1. ความรับผิดชอบ
2. ความมีระเบียบวินัย
3. ความอดทน
4. ความเสียสละ
5. ความซื่อสัตย์สุจริต
6. ความมีเหตุผล
7. ความยุติธรรม
8. ความเมตตากรุณา
9. ความกตัญญูกตเวที
10. ความซื่อสัตย์สุจริต
11. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
12. การประหยัด
13. การรู้จักแก้ปัญหา
14. การเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย
15. การมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี
16. การรู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
17. การเคารพสิทธิและปฏิบัติตามหน้าที่
18. ตระหนักสนใจและมีส่วนร่วมในทางการเมือง
19. การต่อต้านและไม่ลองยาเสพติด
20. ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรวิชาพลเมืองศึกษา

จากการศึกษาแนวคิดในการจัดหลักสูตรวิชาพลเมืองศึกษาในประเทศต่าง ๆ สามารถสรุปกรอบแนวคิดในการจัดหลักสูตรวิชาพลเมืองศึกษาได้ 3 แนวคือ กรอบแนวคิดของ Center for Civic Education (1996 : 5-12) นักการศึกษาชาวอเมริกันได้จัดทำโครงสร้างของหลักสูตรวิชาพลเมืองศึกษาโดยได้รับความร่วมมือจาก The Council for the Advancement of Citizenship และ The National Council for the Social Studies โดยใช้ชื่อว่า CIVITAS กรอบแนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาพลเมืองศึกษาที่ใช้ชื่อว่า CIVITAS มีองค์ประกอบที่สำคัญสรุปได้ดังนี้ (1) คุณธรรมของพลเมือง (civic virtue) (2) การมีส่วนร่วมของพลเมือง (civic participation) และ (3) ความรู้เกี่ยวกับการเป็นพลเมือง (civic knowledge)

ในส่วนของอีกกรอบแนวคิดหนึ่งเป็นของ The International Education Committee (1994 : 48-52) ซึ่งได้ศึกษาเป้าหมายของหลักสูตรพลเมืองศึกษาของประเทศสมาชิกของ The International

Association for the Evaluation Achievement (IEA) ซึ่งได้จัดทำ National Civic Education โดยรวบรวมเป้าหมายและหลักสูตรจากประเทศสมาชิกและได้เสนอกรอบแนวคิดเกี่ยวกับพลเมืองศึกษาไว้ ดังนี้คือ (1) เนื้อหาที่เกี่ยวกับความรู้ (Cognitive Content) (2) เนื้อหาที่เกี่ยวกับเจตคติ (Affective Content) และ (3) เนื้อหาที่เกี่ยวกับพฤติกรรม (Behavior Content) และกรอบแนวคิดสุดท้ายเป็นของ แพทริก (Patrick, 1995 : 1) ซึ่งได้เสนอว่าหลักสูตรพลเมืองศึกษาควรจะมีให้นักเรียนได้เรียนรู้ทั้งภาค ทฤษฎีและภาคปฏิบัติไปพร้อม ๆ กัน โดยมีมุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ดังนี้ คือ (1) ความรู้เกี่ยวกับการ เป็นพลเมือง(civic knowledge) (2) คุณธรรมของพลเมือง (civic virtue) และ (3) ทักษะความเป็น พลเมือง (civic skills)

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดจากการศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตรวิชาพลเมืองศึกษาของ Center for Civic Education, The International Education Committee และแนวคิดของ Patrick มาเป็นกรอบ ในการพัฒนาหลักสูตรวิชาพลเมืองศึกษา หลักสูตรวิชาพลเมืองศึกษาที่พัฒนาขึ้นมุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ดังนี้ คือ (1) ความรู้ (2) ทักษะ และ (3) คุณลักษณะ

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของกรุงเทพมหานครและคุณลักษณะ ความเป็นพลเมืองดีในทัศนะของคนกรุงเทพฯ

ตอนที่ 1 เสนอรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของคนกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบ แบบสอบถามชุดที่ 1 ซึ่งมีจำนวน 3,820 คน วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปของตารางและการ บรรยาย

- 1.1 ข้อมูลส่วนตัวของคนกรุงเทพฯ เกี่ยวกับเพศ
- 1.2 ข้อมูลส่วนตัวของคนกรุงเทพฯ เกี่ยวกับอายุและระดับการศึกษา
- 1.3 ข้อมูลส่วนตัวของคนกรุงเทพฯ เกี่ยวกับลักษณะอาชีพ
- 1.4 ข้อมูลส่วนตัวของคนกรุงเทพฯ เกี่ยวกับสถานภาพและรายได้ของครอบครัว

ตารางที่ 16 ข้อมูลส่วนตัวของคนกรุงเทพฯ ที่ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ

	ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
เพศ			
	ชาย	1592	41.68
	หญิง	2228	58.32

จากตารางที่ 16 แสดงข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับเพศและอายุของคนกรุงเทพฯ พบว่าเป็นเพศชาย คิด เป็นร้อยละ 41.68 เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 58.32

ตารางที่ 17 ข้อมูลส่วนตัวของคนกรุงเทพฯ ที่ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับอายุและระดับการศึกษา

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
ระดับอายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	834	21.89
20 - 30 ปี	446	11.71
31 - 40 ปี	972	25.51
41 - 50 ปี	1214	31.86
51 - 60 ปี	308	8.09
สูงกว่า 60 ปี	36	0.94
ระดับการศึกษา		
ระดับประถมศึกษา	923	24.16
ระดับมัธยมศึกษา	943	24.39
ระดับอนุปริญญา	876	22.93
ระดับปริญญาตรี	918	24.03
สูงกว่าปริญญาตรี	128	3.35
ไม่ได้เรียนหนังสือ	32	0.84

จากตารางที่ 17 แสดงข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับอายุของคนกรุงเทพฯ พบว่ามีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.86 รองลงมาคือช่วงอายุที่ตอบแบบสอบถาม 31-40 ปีและต่ำกว่า 20 ปีมีจำนวนใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 25.51และ21.89 รองลงมาคือช่วงอายุ 20-30 ปี และอายุ 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.71และ 8.09 ส่วนที่มีน้อยที่สุดคือ ช่วงอายุที่สูงกว่า 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 0.94 ส่วนระดับการศึกษาพบว่าคนกรุงเทพฯ มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับปริญญาตรีและระดับอนุปริญญาจำนวนใกล้เคียงกันที่ตอบแบบสอบถาม คิดเป็นร้อยละ 24.39, 24.16, 24.03 และ 22.93 ตามลำดับ รองลงมาคือ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 3.35 และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ ไม่ได้เรียนหนังสือ คิดเป็นร้อยละ 0.84

ตารางที่ 18 ข้อมูลส่วนตัวของคนกรุงเทพฯ ที่ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะอาชีพ

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะอาชีพ		
ค้าขาย	806	21.10
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	802	20.99
รับจ้าง/ลูกจ้าง	714	18.69
รับราชการ	586	15.34
ประกอบอาชีพอิสระ	324	8.48
แม่บ้าน	196	5.13
นักศึกษา	131	3.43
นักธุรกิจ/อุตสาหกรรม	108	2.83
เกษตรกร	99	2.59
ข้าราชการบำนาญ/พ้นอายุการทำงาน	36	0.94
นักการเมือง	18	0.48

จากตารางที่ 18 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะอาชีพพบว่า คนกรุงเทพฯ ที่ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพค้าขายและพนักงานรัฐวิสาหกิจในจำนวนใกล้เคียงกันคือ คิดเป็นร้อยละ 21.10 และ 20.99 รองลงมาคือ รับจ้าง/ลูกจ้างและรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 18.69 และ 15.34 ส่วนอาชีพที่มีน้อยคือ ประกอบอาชีพอิสระ แม่บ้าน นักศึกษา นักธุรกิจ/อุตสาหกรรม เกษตรกร ข้าราชการบำนาญ/พ้นอายุการทำงานและนักการเมือง คิดเป็นร้อยละ 8.48, 5.13, 3.43, 2.83, 2.59, 0.94 และ 0.48 ตามลำดับ

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19 ข้อมูลส่วนตัวของคนกรุงเทพฯ เกี่ยวกับสถานภาพและรายได้ของครอบครัว

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพ		
โสด	1535	40.18
สมรส	1890	49.48
หม้าย	187	4.90
หย่า	193	5.05
แยกกันอยู่	15	0.39
รายได้ของครอบครัว		
1,000 - 5,000 บาท	740	19.37
5,001 - 10,000 บาท	811	21.23
10,001 - 15,000 บาท	801	20.97
15,001 - 20,000 บาท	577	15.10
สูงกว่า 20,000 บาท	882	23.09
ไม่แน่นอน	9	0.24

จากตารางที่ 19 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของคนกรุงเทพฯ พบว่าคนกรุงเทพฯ สมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 49.49 รองลงมาคือ โสด คิดเป็นร้อยละ 40.18 และที่พบว่ามีน้อยคือ หย่า หม้ายและแยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 5.05, 4.90 และ 0.39 ตามลำดับ

ในส่วนของรายได้ของครอบครัวพบว่าครอบครัวที่มีรายได้สูงกว่า 20,000 บาทมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.09 รองลงมาคือ ครอบครัวที่มีรายได้ตั้งแต่ 5,001-10,000 บาท, 10,001-15,000 บาท และ 1,000-5,000 บาท มีจำนวนใกล้เคียงกันคือ คิดเป็นร้อยละ 21.23, 20.97 และ 19.37 ตามลำดับ รองลงมาคือ ครอบครัวที่มีรายได้ระหว่าง 15,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.10 และน้อยที่สุดคือ มีรายได้ไม่แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 0.24

ตอนที่ 2 เสนอรายละเอียดเกี่ยวกับความคิดเห็นของคนกรุงเทพฯ เกี่ยวกับปัญหาของกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวน 3,820 คน วิเคราะห์โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและนำเสนอในรูปแบบของตารางและการบรรยาย

ตารางที่ 20 แสดงค่ามัธยฐานเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาของ
คนกรุงเทพฯ

ลำดับที่	ปัญหา	\bar{X}	S.D	CV.
1	ปัญหาการจราจร	4.57	0.86	0.19
2	ปัญหาอาชญากรรม	4.54	0.85	0.19
3	ปัญหามลพิษทางอากาศ	4.51	0.88	0.20
4	ปัญหาเสพยาเสพติด	4.51	0.81	0.18
5	ปัญหาน้ำเสีย	4.27	1.01	0.24
6	ปัญหามลพิษทางเสียง	4.15	0.99	0.24
7	ปัญหาขยะมูลฝอย	4.11	1.10	0.27
8	ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคเอดส์	3.96	1.16	0.29
9	ปัญหาความยากจน	3.88	1.04	0.27
10	ปัญหาน้ำท่วม	3.77	1.11	0.29
11	ปัญหาการว่างงาน	3.71	1.08	0.26
12	ปัญหาสุขภาพอนามัย	3.70	1.09	0.29
13	ปัญหาชุมชนแออัด	3.70	1.08	0.29
14	ปัญหาการไม่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง	3.45	1.17	0.34
15	ปัญหาหอบเร่งแรงแกลย	3.34	1.21	0.36

จากตารางที่ 20 แสดงค่ามัธยฐานเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ปัญหาของคนกรุงเทพมหานครพบว่า ปัญหาที่คนกรุงเทพฯ เห็นว่ามีความสำคัญใน ระดับ
มากที่สุดมี 4 ปัญหาคือ ปัญหาการจราจร ปัญหาอาชญากรรมปัญหามลพิษทางอากาศ
และปัญหาเสพยาเสพติด ซึ่งมีค่ามัธยฐานเลขคณิต 4.57, 4.54, 4.51 และ 4.51 ส่วนปัญหาที่คนกรุงเทพฯ เห็น
ว่ามีความสำคัญในระดับมากมี 9 ปัญหาคือ ปัญหาน้ำเสีย ปัญหามลพิษทางเสียง ปัญหาขยะมูลฝอย
ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ ปัญหาความยากจน ปัญหาน้ำท่วม ปัญหาการว่างงาน ปัญหาสุขภาพ
อนามัยและปัญหาชุมชนแออัด ซึ่งมีค่ามัธยฐานเลขคณิต 4.27, 4.15, 4.11, 3.96, 3.88, 3.77, 3.71, 3.70
และ 3.70 ตามลำดับ ส่วนปัญหาที่คนกรุงเทพฯ เห็นว่ามีความสำคัญระดับปานกลางมี 2 ปัญหาคือ
ปัญหาการไม่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง และปัญหาหอบเร่งแรงแกลย มีค่ามัธยฐานเลขคณิต 3.45 และ 3.34

ตอนที่ 3 เสนอรายละเอียดเกี่ยวกับความคิดเห็นของคนกรุงเทพฯ เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งมีจำนวน 3,820 คน วิเคราะห์โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและนำเสนอในรูปของตารางและการบรรยาย

ตารางที่ 21 แสดงค่ามัธยฐานเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร

ลำดับที่	ปัญหา	\bar{X}	S.D	CV.
1	ความรับผิดชอบ	4.61	0.73	0.16
2	การต่อต้านและไม่ลองยาเสพติด	4.60	0.79	0.17
3	ความซื่อสัตย์สุจริต	4.57	0.76	0.17
4	ความมีระเบียบวินัย	4.56	0.78	0.17
5	ความขยันหมั่นเพียร	4.51	0.88	0.19
6	ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์	4.39	0.96	0.22
7	การเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย	4.34	0.88	0.20
8	ความเสียสละ	4.19	0.88	0.21
9	ความอดทน	4.18	0.96	0.23
10	การมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี	4.15	1.11	0.27
11	ความมีเหตุผล	4.12	1.05	0.25
12	ความเมตตากรุณา	4.11	1.00	0.24
13	การรู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	4.10	1.08	0.26
14	ความยุติธรรม	4.04	1.10	0.27
15	การรู้จักแก้ปัญหา	4.03	1.16	0.29
16	การเคารพสิทธิและการปฏิบัติตามหน้าที่	3.94	1.19	0.30
17	ความกตัญญูกตเวที	3.89	1.10	0.28
18	ความประหยัด	3.86	1.19	0.31
19	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.78	1.19	0.31
20	ตระหนักสนใจและมีส่วนร่วมในทางการเมือง	3.45	1.20	0.29

จากตารางที่ 21 แสดงค่ามัธยฐานเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานครพบว่า คุณลักษณะที่คนกรุงเทพฯ เห็นว่ามีความจำเป็นที่ควรปลูกฝังให้กับนักเรียนในระดับมากที่สุดมี 6 คุณลักษณะคือ ความรับผิดชอบ การต่อต้านและไม่ลองยาเสพติด ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีระเบียบวินัย และความขยันหมั่นเพียร ซึ่งมีค่ามัธยฐานเลขคณิต 4.61, 4.60, 4.57, 4.56 และ 4.51 ส่วนคุณลักษณะซึ่งเห็นว่ามี ความจำเป็นในระดับมากมี 14 คุณลักษณะคือ ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ การเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย ความเสียสละ ความอดทน การมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี ความมีเหตุผล ความเมตตา กรุณา การรู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ความยุติธรรม การรู้จักแก้ปัญหา การเคารพสิทธิและการปฏิบัติตามหน้าที่ ความกตัญญู กตเวที ความประหยัด มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งมีค่ามัธยฐานเลขคณิต 4.39, 4.34, 4.19, 4.18, 4.15, 4.12, 4.11, 4.10, 4.04, 4.03, 3.94, 3.89, 3.86, 3.78 และคุณลักษณะที่คนกรุงเทพฯ เห็นว่ามีความสำคัญในระดับปานกลางคือ ตระหนักสนใจและมี ส่วนร่วมในทางการเมือง ซึ่งมีค่ามัธยฐานเลขคณิต 3.45

5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสอบถามความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรวิชาพลเมืองศึกษา

ตารางที่ 22 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับเพศ

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	3	21.43
หญิง	12	78.57

จากตารางที่ 22 แสดงข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับเพศและอายุของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 21.43 เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 78.57

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 23 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับอายุและระดับการศึกษา

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
ระดับอายุ		
31 - 40 ปี	1	6.67
41 - 50 ปี	8	53.33
51 - 60 ปี	4	26.67
สูงกว่า 60 ปี	2	13.33
ระดับการศึกษา		
ระดับปริญญาตรี	1	6.67
ระดับปริญญาโท	10	66.66
ระดับปริญญาเอก	4	26.67

จากตารางที่ 23 แสดงข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับอายุของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.33 รองลงมาคือช่วงอายุ 51-60 ปีคิดเป็นร้อยละ 26.67 และสูงกว่า 60 ปี มีจำนวนใกล้เคียงกับช่วงอายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.33 และ 6.67 ส่วนระดับการศึกษาพบว่าผู้ทรงคุณวุฒิมีการศึกษาระดับปริญญาโทมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 66.66 รองลงมาคือ ระดับปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 26.67 และน้อยที่สุดคือ ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 6.67

ตารางที่ 24 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับศาสนา

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
พุทธ	15	100.00
คริสต์	-	00.00
อิสลาม	-	00.00

จากตารางที่ 24 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับศาสนาของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทุกคนนับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 100.00

ตารางที่ 25 แสดงค่ามัธยุมเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรวิชาพลเมืองศึกษาของผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อความ	\bar{X}	S. D.	CV.
1. จุดประสงค์ของหลักสูตรพลเมืองศึกษา			
1) เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองที่มีต่อสังคม ประเทศชาติ	4.57	0.86	0.19
2) เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของกฎหมายในฐานะที่เป็นกติกาของสังคมและปฏิบัติตามกฎหมายในฐานะพลเมืองดีของสังคม	4.54	0.85	0.19
3) เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาสังคมและแนวทางในการแก้ไข	4.57	0.86	0.19
4) เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวและชุมชนในสังคมประชาธิปไตย	4.51	0.88	0.20
5) เพื่อเป็นการเตรียมและจัดประสบการณ์ การเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถในการเป็นพลเมืองดี	4.11	1.10	0.27
2. ขอบข่ายและการจัดเนื้อหาหลักสูตรพลเมืองศึกษา			
2.1 ขอบข่ายของหลักสูตรพลเมืองศึกษา			
1) การจัดเนื้อหาเป็นแบบบูรณาการ			
1.1) นำเนื้อหาจากแขนงวิชาต่าง ๆ ที่ประกอบกันเป็นสังคมศาสตร์ เช่น สังคมวิทยา ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ เป็นต้น	4.57	0.76	0.17
1.2) เน้นเนื้อหาที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตพื้นฐาน	4.10	1.08	0.26
1.3) เน้นเหตุการณ์ปัจจุบัน	4.60	0.79	0.17
1.4) เน้นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพลเมืองในสังคม	4.61	0.73	0.16
1.5) เน้นความรู้เชิงจริยธรรมคุณธรรมและค่านิยม	4.34	0.88	0.20

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 25 (ต่อ) แสดงค่ามัธยฐานเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา
หลักสูตรวิชาพลเมืองศึกษาของผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	CV.
2) ขอบข่ายการจัดเนื้อหาเป็นการ เตรียมนักเรียนเพื่อ			
2.1) ให้สามารถดำรงชีวิตได้ด้วยตนเองเข้าใจตนเองและ ผู้อื่น เข้าใจ ความเป็นไปในสังคม	4.39	0.95	0.22
2.2) เน้นความสำคัญของการอยู่ร่วมกัน และมีความรับ ผิดชอบร่วมกัน	4.66	0.78	0.17
2.3) เป็นการสร้างอุปนิสัยที่ดีมีวินัยใน ในการทำงาน และมีจริยธรรม	4.60	0.79	0.17
2.4) ให้สามารถพัฒนาตนเองทั้งทางจิตใจและสติปัญญา	4.61	0.88	0.19
3) เนื้อหามีลักษณะเป็นความคิดรวบยอด และหลักการ	4.51	0.88	0.19
4) จัดเนื้อหาโดยเน้นทักษะทางสังคม	4.51	0.88	0.19
5) เนื้อหาไม่จำเป็นต้องเป็น ข้อเท็จจริง ที่เน้นความจำ แต่จะ เน้น เนื้อหาที่นำไปสู่การตัดสินใจ	4.04	1.10	0.27
6) เนื้อหาสนองตามเป้าหมายและ มีความชัดเจนทั้งในระดับ ชุมชน และระดับชาติ	4.10	1.08	0.26
2.2 เนื้อหาหลักสูตรพลเมืองศึกษา			
1) คุณลักษณะของความเป็นพลเมือง			
1.1) ความรับผิดชอบ	4.61	0.73	0.16
1.2) ความมีระเบียบวินัย	4.57	0.76	0.17
1.3) ความซื่อสัตย์สุจริต	4.60	0.79	0.17
1.4) การต่อต้านและไม่ลองยาเสพติด	4.51	0.88	0.19
1.5) ความขยันหมั่นเพียร	4.56	0.78	0.17
2) ความรู้สำหรับการเป็นพลเมืองดี			
2.1) วัฒนธรรมบุญ กฎหมายต่าง ๆ	4.51	0.88	0.19
2.2) สิทธิมนุษยชน	4.11	1.00	0.24
2.3) บทบาทของพลเมือง สิทธิหน้าที่และการมีส่วนร่วม ของพลเมือง	4.60	0.79	0.17
2.4) ปัญหาสังคมและแนวทางแก้ไข	4.61	0.73	0.16

ตารางที่ 25 (ต่อ) แสดงค่ามัธยเทศและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา
หลักสูตรวิทยาลัยอาชีวศึกษาของผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	CV.
3) ทักษะที่จำเป็นและพฤติกรรมการมีส่วนร่วม			
3.1) ทักษะการคิด	4.61	0.73	0.16
3.2) ทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร	4.60	0.79	0.17
3.3) ทักษะในการแก้ปัญหา	4.51	0.88	0.19
3.4) เคารพในการแสดงความ คิดเห็นของผู้อื่น มีใจกว้าง	4.18	0.96	0.23
3.5) เต็มใจในการปฏิบัติตามกฎหมาย เสียภาษีอากร การมีส่วนร่วมในการแสดงออกถึงความรักชาติ	4.34	0.88	0.20
3.6) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของกลุ่มโดยการเข้า มามีส่วนร่วม การ เป็นผู้นำและการออกเสียง เลือกตั้งภายในกลุ่ม	4.11	1.00	0.24
3.7) การเสนอความคิดเห็นแก่หน่วยราชการ	4.03	0.88	0.21

จากตารางที่ 25 แสดงค่ามัธยเทศและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรวิทยาลัยอาชีวศึกษาของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยกับจุดประสงค์ของหลักสูตรวิทยาลัยอาชีวศึกษาในระดับมากที่สุด 4 ข้อ คือ จุดประสงค์ข้อที่ 1, 3, 2 และ 4 มีค่ามัธยเทศเฉลี่ยลำดับดังนี้ 4.57, 4.57, 4.54 และ 4.51 ส่วนจุดประสงค์ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยในระดับมากมีเพียง 1 ข้อ คือ จุดประสงค์ข้อที่ 5 มีค่ามัธยเทศเฉลี่ย 4.11 ในส่วนของขอบข่ายและการจัดเนื้อหาหลักสูตรแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 2.1 ขอบข่ายของหลักสูตรวิทยาลัยอาชีวศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยกับขอบข่ายของหลักสูตรในด้านการจัดเนื้อหาเป็นแบบบูรณาการในระดับมากที่สุด 3 ข้อ คือ เนื้อหาที่เน้นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เนื้อหาที่เป็นเหตุการณ์ปัจจุบัน และเนื้อหาที่มาจากสังคมศาสตร์ มีค่ามัธยเทศเฉลี่ยลำดับดังนี้ 4.61, 4.60 และ 4.57 ส่วนการจัดเนื้อหาที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยในระดับมากที่สุดคือเนื้อหาที่เน้นความรู้เชิงจริยธรรม คุณธรรม และค่านิยมและเนื้อหาที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตพื้นฐาน มีค่ามัธยเทศเฉลี่ย 4.34 และ 4.10

สำหรับขอบข่ายการจัดเนื้อหาในการเตรียมนักเรียนเพื่อเป็นการสร้างอุปนิสัยที่ดีมีวินัยในการทำงานและมีจริยธรรมที่ดีงาม เน้นความสำคัญของการอยู่ร่วมกันและความรับผิดชอบร่วมกันและให้สามารถพัฒนาตนเองทั้งทางจิตใจและสติปัญญา ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยในระดับมากที่สุด มีค่ามัธยเทศเฉลี่ย 4.60, 4.56 และ 4.51 และเห็นด้วยในระดับมาก 1 ข้อคือ ให้สามารถดำรงชีวิตได้ด้วยตนเอง เข้าใจตนเองและผู้อื่นและความเป็นไปในสังคม มีค่ามัธยเทศเฉลี่ย 4.30

สำหรับเนื้อหาของหลักสูตรที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยในระดับมากที่สุดคือ เนื้อหาที่มีลักษณะเป็นความคิดรวบยอดและหลักการแทนที่จะเป็นรายละเอียดและเนื้อหาไม่จำเป็นต้องเป็นข้อเท็จจริงที่เน้นความจำแต่จะ

เป็นเนื้อหาที่นำไปสู่การตัดสินใจ มีค่าดัชนีความสอดคล้องและเป็นไปได้ในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน และเนื้อหาสนองเป้าหมายและมีความชัดเจนทั้งในระดับชุมชนและระดับชาติ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความสำคัญในระดับมากมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 4.10 และ 4.04

สำหรับขอบข่ายของหลักสูตรวิชาพลเมืองศึกษาใน ส่วนที่ 2 คือ 2.2 เนื้อหาหลักสูตรแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ในส่วนที่ 1 คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยในระดับมากที่สุดทุกคุณลักษณะโดยเรียงลำดับจากมากที่สุดคือ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีระเบียบวินัย ความขยันหมั่นเพียรและการต่อต้านและไม่ลองยาเสพติด มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 4.61, 4.60, 4.57, 4.56 และ 4.51 ในส่วนที่ 2 ความรู้สำหรับการเป็นพลเมืองดี ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยในระดับมากที่สุด 3 เรื่องคือ ปัญหาสังคมและแนวทางแก้ไข บทบาทของพลเมือง สิทธิหน้าที่และการมีส่วนร่วมของพลเมืองและรัฐธรรมนูญและกฎหมายต่าง ๆ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 4.61, 4.60 และ 4.51 ส่วนความรู้เรื่องสิทธิมนุษยชน ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความสำคัญในระดับมาก มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 4.11 ในส่วนที่ 3 ทักษะที่จำเป็นและพฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วม ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยในระดับมากที่สุด 3 ทักษะคือ ทักษะการคิด ทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารและทักษะในการแก้ปัญหา มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 4.61, 4.60 และ 4.51 ส่วนพฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วม ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยในระดับมาก 4 พฤติกรรมคือ เต็มใจในการปฏิบัติตามกฎหมาย เสียภาษีอากร การมีส่วนร่วมในการแสดงออกถึงความรักชาติ เคารพในการแสดงความคิดเห็นของผู้อื่น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของกลุ่มโดยการเข้ามามีส่วนร่วม การเป็นผู้นำและการออกเสียงเลือกตั้งภายในกลุ่มและการเสนอความคิดเห็นแก่หน่วยราชการ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 4.34, 4.18, 4.11 และ 4.03

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตร

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั้ง 4 ส่วนคือ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของกรุงเทพมหานคร การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีในทัศนะของคนกรุงเทพฯ และความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรวิชาพลเมืองศึกษา ประมวลสรุปเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตรได้ดังนี้

1. ปัญหาที่คนกรุงเทพฯ เห็นว่ามีความสำคัญในระดับมากที่สุดมี 4 ปัญหา คือ ปัญหาการจราจร ปัญหาอาชญากรรม ปัญหามลพิษทางอากาศและปัญหาเสพติด

2. คุณลักษณะที่คนกรุงเทพฯ เห็นว่ามีความจำเป็นที่ควรปลูกฝังให้กับนักเรียนในระดับมากที่สุดมี 5 คุณลักษณะคือ ความรับผิดชอบ การต่อต้านและไม่ลองยาเสพติดความซื่อสัตย์สุจริต ความมีระเบียบวินัยและความขยันหมั่นเพียร

3. การกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาพลเมืองศึกษา จุดประสงค์ของหลักสูตรจะต้องครอบคลุมจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ 3 ด้านคือ ด้านความรู้ เจตคติและทักษะการปฏิบัติ

4. ขอบข่ายและการจัดเนื้อหาหลักสูตรวิชาพลเมืองศึกษา การจัดเนื้อหาเป็นแบบบูรณาการโดยนำเนื้อหาจากแขนงวิชาต่าง ๆ เช่น สังคมวิทยา ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ รัฐศาสตร์ เป็นต้น เนื้อหา

ลักษณะเป็นความคิดรวบยอดและหลักการ เนื้อหาไม่จำเป็นต้องเป็นข้อเท็จจริงที่เน้นความจำแต่จะเน้นเนื้อหาที่นำไปสู่การตัดสินใจ เนื้อหาหลักสูตรครอบคลุม 3 ด้านคือ (1) คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีซึ่งได้แก่ ความรับผิดชอบ การต่อต้านและไม่ลองยาเสพติด ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริตและความซื่อสัตย์ (2) ความรู้สำหรับการเป็นพลเมืองดีซึ่งได้แก่ กฎหมายต่างๆ ปัญหาสังคมและแนวทางแก้ไข ประวัติความเป็นมาของชุมชน และ (3) ทักษะที่จำเป็นและพฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมซึ่งได้แก่ทักษะการคิด ทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร ทักษะในการแก้ปัญหา การเคารพในการแสดงความคิดเห็นของผู้อื่น

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย

1. ผลการพัฒนาหลักสูตร

จากผลกาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตรในตอนที 1 ผู้วิจัยได้นำมายกวางเอกสารหลักสูตรวิชาพลเมืองศึกษา โดยมีองค์ประกอบดังนี้คือ หลักการและเหตุผล คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์รายวิชา เนื้อหาสาระของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและแนวทางการวัดและประเมินผลในแต่ละองค์ประกอบมีสาระสำคัญโดยสังเขปดังนี้

1. หลักการและเหตุผล

ผู้วิจัยได้กล่าวถึงความจำเป็นของการพัฒนาหลักสูตรวิชาพลเมืองศึกษาสำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร เหตุผลที่เลือกพัฒนาหลักสูตรวิชาพลเมืองศึกษาสำหรับนักเรียนในกรุงเทพมหานคร เพราะกรุงเทพมหานครเป็นชุมชนที่มีลักษณะเฉพาะและแตกต่างจากชุมชนอื่น กรุงเทพมหานครเป็นที่ตั้งของเมืองหลวงของประเทศ เป็นศูนย์กลางความเจริญ มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน มีลักษณะเป็นสังคมเมือง มีผู้คนอพยพเข้ามาศึกษาหาความรู้และเข้ามาทำงานทำเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดความแออัดจึงก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมาย คนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ อยู่เป็นประจำ เช่น ปัญหาจราจร ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ปัญหามลพิษทางอากาศ ปัญหามลพิษทางเสียง ปัญหาชุมชนแออัด เป็นต้น จากสภาพปัญหาดังกล่าวจึงจำเป็นต้องเตรียมผู้เรียนที่จะออกไปอยู่ในสังคม ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหา วิธีการป้องกันและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาดังกล่าวและเป็นพลเมืองดีของสังคมที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความต้องการของคนในสังคม

ข้อมูลพื้นฐานที่นำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรเป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจปัญหาและความต้องการ โดยผู้วิจัยเลือกใช้ฐานข้อมูลชุมชนเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรทั้งนี้เพราะจุดเด่นของการที่ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร จะทำให้หลักสูตรมีลักษณะยืดหยุ่นมากขึ้นและสามารถปรับให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและเป็นหลักสูตรที่จะต้องสะท้อนปัญหาและบริบทของชุมชน ซึ่งจะมีผลทำให้เกิดความพอใจแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและจะทำให้ได้หลักสูตรที่มีคุณภาพ

2. โครงสร้างของหลักสูตร

ผู้วิจัยได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรไว้ ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชน โดยมีขอบเขตของเนื้อหาเกี่ยวกับ ความหมายและลักษณะสำคัญของกฎหมาย พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษพระราชบัญญัติคุ้มครอง สุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ พระราชบัญญัติจรรยาบรรณและพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับนักเรียนในกรุงเทพมหานคร โดยมี ขอบเขตของเนื้อหาเกี่ยวกับความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร และการต่อต้านและไม่ลองยาเสพติด

3. การนำหลักสูตรไปใช้

3.1 ลักษณะการนำไปใช้ หลักสูตรวิชาพลเมืองศึกษาที่พัฒนาขึ้นจะนำไปใช้เป็นรายวิชามังคับ เลือก ในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งนักเรียนสามารถเลือกเรียนได้ในระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โดยจะเลือกเรียนในภาคเรียนใดก็ได้สำหรับอัตราเวลาเรียนใช้เวลาเรียน 2 คาบ/สัปดาห์/ภาคเรียน คาบเรียนละ 50 นาที

3.2 การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ผู้วิจัยได้เสนอแนะโครงการต่างๆ ที่โรงเรียนสามารถ จัดขึ้นเพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนรู้หลักสูตรวิชาพลเมืองศึกษา เช่น โครงการ โรงเรียนสีขาว โครงการเพื่อน เตือนเพื่อน โครงการส่งเสริมวินัยจราจร โครงการรุ่งอรุณ เป็นต้น โครงการเหล่านี้เป็นตัวอย่างของการจัด สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่จะช่วยส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศในการเรียนรู้และเพื่อส่งเสริมการนำหลักสูตรวิชา พลเมืองศึกษา ไปใช้ในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้วิจัยได้กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง วิธีการ สอนที่นำมาใช้ได้แก่ บทบาทสมมติ การเล่นเกม การสอนโดยใช้กรณีศึกษา การสอนโดยใช้สถานการณ์ จำลอง การศึกษานอกสถานที่ เป็นต้น

5. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

ผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร เนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนการสอนโดยได้เสนอวิธีการวัดและประเมินผลครอบคลุมทั้ง 3 ด้านคือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านเจตคติและด้านทักษะ การวัดและประเมินผลจัดให้มีการวัดและ ประเมินผลเป็นระยะ ๆ ก่อนเรียน ระหว่างเรียนและเมื่อเรียนจบเนื้อหาตามหลักสูตร

วิธีการวัดและประเมินผลทำหลายรูปแบบ ได้แก่ การทดสอบด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดเจตคติและแบบวัดคุณลักษณะ การตรวจผลงานภาคปฏิบัติ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินหลักสูตร ประกอบด้วย

1. ผลการประเมินเอกสารหลักสูตรจากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตารางที่ 26 คะแนนเฉลี่ยและระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินเอกสารหลักสูตร

หัวข้อการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. หลักการและเหตุผล	4.04	0.18	มาก
2. จุดประสงค์รายวิชา	4.08	0.24	มาก
3. จุดประสงค์การเรียนรู้	4.00	0.13	มาก
4. เนื้อหาสาระการเรียนรู้	4.04	0.17	มาก
5. การนำหลักสูตรไปใช้	4.00	0.13	มาก
6. การจัดการเรียนการสอน	4.12	0.25	มาก
7. การวัดและประเมินผล	4.08	0.24	มาก

จากตารางที่ 26 แสดงว่าผลการประเมินเอกสารหลักสูตรที่วางขึ้นในทุกหัวข้อได้คะแนนเฉลี่ยในระดับมีความเหมาะสมมาก

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเอกสารหลักสูตร

ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร

ตารางที่ 27 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเอกสารหลักสูตรวิชาพลเมืองศึกษา

หัวข้อการเสนอแนะ	ข้อเสนอแนะ
1. หลักการและเหตุผล	<ul style="list-style-type: none"> - ควรปรับภาษาที่ใช้ให้กระชับ ชัดเจนให้เห็นจุดเด่นและมีเหตุผลรองรับในการที่ต้องพัฒนาหลักสูตรวิชาพลเมืองศึกษา - ควรเพิ่มประเด็นเกี่ยวกับสภาพคุณภาพของพลเมืองสภาพปัญหาสังคมในกรุงเทพมหานคร เหตุผลควรแสดงความมุ่งมั่นให้ชัดเจนถึงบทบาทของการศึกษาที่จะต้องเตรียมผู้เรียนให้ออกไปช่วยแก้ปัญหาสังคมและเป็นพลเมืองดี

ตารางที่ 27 (ต่อ) ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเอกสารหลักสูตรวิชาพลเมืองศึกษา

หัวข้อการเสนอแนะ	ข้อเสนอแนะ
2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	<ul style="list-style-type: none"> - จุดมุ่งหมายของหลักสูตรรายวิชาตามโครงสร้างของ หลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้คำว่า จุดประสงค์รายวิชา และจะนำจุดประสงค์รายวิชา มาจัดทำจุดประสงค์นำทางและจุดประสงค์ปลายทาง เพื่อนำไปทำแผนการสอน - จุดประสงค์รายวิชาในข้อ 2 และข้อ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิ เสนอให้ปรับเป็นแบบแผนรับแก้ปัญหาคือ ควรปรับให้ เป็นแผนรุกเพื่อป้องกันปัญหา - จุดประสงค์ปลายทางในบางข้อไม่แน่ใจว่าจะมี การนำไปใช้ให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้จริง เช่น จุดประสงค์ข้อที่ 5 ในส่วนที่ว่าการได้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ - จุดประสงค์ปลายทางด้านความรู้ความเข้าใจควร เน้นการพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์และ สังเคราะห์แนวทางในการแก้ปัญหาสังคมให้มากขึ้น
3. เนื้อหาของหลักสูตร	<ul style="list-style-type: none"> - เนื้อหาโดยส่วนรวมให้ข้อเท็จจริงมากเกินไป ควรลดเนื้อหาลง - เนื้อหาในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ควรปรับดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> ● หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ควรเปลี่ยนชื่อหน่วยการเรียนรู้จากกรุงเทพมหานคร เป็นประวัติความเป็นมาและสภาพทั่วไปของกรุงเทพมหานคร ● หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ควรเปลี่ยนชื่อหน่วยจาก กรุงเทพมหานคร ในปัจจุบัน เป็นสภาพและปัญหาสำคัญของกรุงเทพมหานครในปัจจุบันและควรเพิ่มสภาพและปัญหาของกรุงเทพมหานครและควรตัดเนื้อหาที่ไม่จำเป็นออก เน้นเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรงและควรจัดลำดับเนื้อหาในแต่ละเรื่องในลักษณะเดียวกัน โดยเริ่มจากความหมาย ลักษณะของปัญหา สาเหตุของปัญหา ผลโดยตรงและผลกระทบของปัญหาและแนวทางการป้องกันและแก้ปัญหานั้น ๆ ● หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ควรเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ ● หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ควรตัดเนื้อหาที่ไม่จำเป็นออกเน้นเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้เรียน ควรปรับภาษาและกิจกรรมในคุณลักษณะเรื่องความรับผิดชอบเพราะกิจกรรมมากเกรงว่าเวลาจะไม่พอ
4. การนำหลักสูตรไปใช้	<ul style="list-style-type: none"> - ควรบอกด้วยว่าจะนำหลักสูตรวิชาพลเมืองศึกษาไปใช้อย่างไร โดยเสนอให้เพิ่มรายละเอียดว่า หลักสูตรจะนำไปใช้ในรายวิชาระดับเลือกกลุ่มวิชาสังคม ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น - ควรปรับสำนวนภาษาให้กระชับ

ตารางที่ 27 (ต่อ) ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเอกสารหลักสูตรวิชาพลเมืองศึกษา

หัวข้อการเสนอแนะ	ข้อเสนอแนะ
5. การจัดการเรียนการสอน	<ul style="list-style-type: none"> - ควรเพิ่มรายละเอียดของวิธีสอนและวิธีที่นำเสนอ ไว้ ในภาคผนวก - ควรปรับแผนการสอนในประเด็นต่อไปนี้เป็นคือ เพิ่ม จุดเน้นของการทำ งานกลุ่ม การทำงานเป็นทีมโดย ควรกล่าวถึงความสำคัญของ ประเด็นนี้ไว้ในส่วนนำด้วย - ควรเน้นการบูรณาการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในทุก ๆ แผน - ควรปรับโครงสร้างของแผนการสอนทุกแผนให้เป็นระบบเดียวกัน - การแบ่งกลุ่มผู้เรียนควรระบุขนาดของกลุ่มด้วยว่า จำนวนกลุ่มละกี่ คน - ในแผนการสอนควรระบุบทบาทของผู้สอนให้ชัดเจน และสะท้อนให้เห็นถึงวิธีสอนที่ระบุไว้ในหลักสูตร - อุปกรณ์และสื่อการสอนควรวางหาสื่อที่มีอยู่แล้วตาม แหล่งต่าง ๆ และ ถ้าเป็นไปได้ควรให้ผู้เรียนได้ สัมผัสกับสภาพความเป็นจริง เพื่อให้เกิดความ เข้าใจ ตระหนักถึงโทษ และ/หรือประโยชน์ของ สิ่งนั้น อย่างแท้จริง - ไม่ควรรู้และไม่ทราบควรจะใช้กรณีศึกษาที่เป็น เหตุการณ์ใกล้ตัวของ ผู้เรียน
6. การวัดและประเมินผล	<ul style="list-style-type: none"> - ควรมีการวัดผลในด้านกระบวนการและวิธีการใน การทำงานร่วมกัน เพื่อตรวจสอบว่าคุณลักษณะต่างๆ เช่น ความรับผิดชอบ ความมี ระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความซื่อสัตย์สุจริต ได้มีการ ปฏิบัติจริง ตั้งแต่ในหน่วยการเรียนรู้ต้น ๆ - ควรเสนอแนวทางการประเมินไว้ให้ด้วยจะดีมาก เช่น แบบ Rubric Assessment - ควรประเมินจากการศึกษาค้นคว้า การวิเคราะห์ข่าว การทำงานกลุ่ม การตัดสินใจในการใช้เหตุผล ประเมินพฤติกรรมกรรมการเรียนหรือให้นัก เรียนประเมิน ผลงานด้วยตนเอง เป็นต้น - เครื่องมือการวัดและประเมินผลต้องสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ผลการปรับปรุงแก้ไขเอกสารหลักสูตร

ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะจากการประเมินหลักสูตรของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรในแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

2.1 หลักการและเหตุผล

ผู้วิจัยได้อธิบายถึงเหตุผลและความจำเป็นของการที่จะต้องพัฒนาหลักสูตรวิชาพลเมืองศึกษา โดยใช้ภาษาที่กระชับขึ้น ตลอดจนเพิ่มน้ำหนักของเหตุผลให้ชัดเจนขึ้นในข้อความทุกตอนและผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะ

2.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ผู้วิจัยได้ปรับจุดประสงค์รายวิชาในข้อ 2 และข้อ 3 ตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะ และได้ตัดจุดประสงค์การเรียนรู้บางข้อที่ให้รายละเอียดมากเกินไปออก และปรับจุดประสงค์การเรียนรู้บางข้อให้กระชับและชัดเจนยิ่งขึ้น

2.3 เนื้อหาของหลักสูตร

ผู้วิจัยได้ปรับชื่อหน่วยการเรียนรู้ตลอดจนเนื้อหาตามผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะตลอดจนตัดเนื้อหาบางส่วนที่ให้ข้อเท็จจริงมากเกินไปออก และจัดลำดับเนื้อหาในแต่ละเรื่องให้มีลักษณะเดียวกัน

2.4 การนำหลักสูตรไปใช้

ผู้วิจัยได้เพิ่มเติมรายละเอียดในการนำหลักสูตรไปใช้และปรับสำนวนภาษาให้กระชับขึ้น ตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำ

2.5 การจัดการเรียนการสอน

ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไขในประเด็นต่อไปนี้

1. แผนการสอน มีการปรับปรุงโครงสร้างของแผนการสอนและปรับกิจกรรมในแผนการสอนบางแผน ปรับปรุงใบความรู้ใบงาน ซึ่งทำให้แผนการสอนที่ปรับปรุงนี้สามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วิธีการสอน ใช้วิธีการสอนที่ได้นำเสนอไว้และเพิ่มเติมรายละเอียดต่าง ๆ กัน เช่น จำนวนของสมาชิกภายในกลุ่ม ระบุบทบาทของสมาชิกและบทบาทของผู้สอนให้ชัดเจน บูรณาการคุณลักษณะที่พึงประสงค์เข้าไปในทุกครั้งที่สอน

3. จัดการสื่อประกอบการสอนที่มีอยู่ในชุมชนทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชนสื่อที่จัดทำมาใช้ประกอบการสอนได้แก่ ภาพโปสเตอร์ วิดีทัศน์ เอกสารต่าง ๆ เป็นต้น

2.6 การวัดและประเมินผล

ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลไว้หลายวิธีและได้เพิ่มเติมการวัดผลในด้านกระบวนการวิธีการในการทำงานร่วมกัน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลองใช้หลักสูตร

ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรที่ได้แก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 จำนวน 1 ห้องเรียน จากโรงเรียนวัดราชบพิศ

กลุ่มที่ 2 จำนวน 1 ห้องเรียน จากโรงเรียนเบญจมราชาลัย

กลุ่มที่ 3 จำนวน 1 ห้องเรียน จากโรงเรียนวัดน้อยนพคุณ

โดยวิธีการสุ่มเข้ากลุ่ม เพื่อดูผลของการทดลองใช้หลักสูตรต่อกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม เพื่อให้มี replicate treatment ซึ่งจะช่วยยืนยันผลการใช้หลักสูตรได้แน่ชัดขึ้น การทดลองใช้หลักสูตรผู้วิจัยเป็นผู้สอนเองทั้ง 3 กลุ่ม ระยะเวลาการทดลองใช้หลักสูตรใช้เวลา 1 ภาคเรียน โดยกำหนดให้เรียน 2 คาบ/สัปดาห์/ ภาคเรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลองใช้หลักสูตรมีดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์คะแนนการทดสอบก่อนเรียน ประกอบด้วยผลการวิเคราะห์คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนวัดเจตคติและคะแนนจากแบบวัดคุณลักษณะของกลุ่มทดลองก่อนเรียนและการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคะแนนวัดเจตคติและคะแนนจากแบบวัดคุณลักษณะก่อนเรียนของกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม

ตารางที่ 28 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนของ กลุ่มทดลองกับเกณฑ์ที่กำหนด

กลุ่มทดลอง	N	\bar{X}	S.D.	df	t
กลุ่มที่ 1	40	21.1250	4.262	39	- 24.30*
กลุ่มที่ 2	42	22.3000	3.770	41	-25.30*
กลุ่มที่ 3	38	22.6250	4.754	37	-19.79*
รวม 3 กลุ่ม	120	22.0167	4.294	119	-23.33*

*p < .05 $t_{39}(.95) = 1.6853$

$t_{41}(.95) = 1.6833$

$t_{37}(.95) = 1.6879$

จากตารางที่ 28 แสดงว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนของกลุ่มทดลองทุกกลุ่มต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือร้อยละ 50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ตารางที่ 29 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนระหว่างกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม

แหล่งความแปรปรวน	D.F.	Sum of Squares	Mean of Square	F
ระหว่างกลุ่ม	2	49.8167	24.9083	1.3592
ภายในกลุ่ม	117	2144.1500	18.3260	
รวม	119	2193.9667		

$p < .05$

$$F_{2,117}(.95) = 3.07$$

จากตารางที่ 29 แสดงว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนระหว่างกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 30 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนวัดเจตคติและระดับของเจตคติก่อนเรียน ของกลุ่ม
ทดลองทั้ง 3 กลุ่ม

ข้อความความคิดเห็น	กลุ่มที่ 1			กลุ่มที่ 2			กลุ่มที่ 3		
	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. การเห็นความสำคัญและ ประโยชน์ของวิชาพลเมือง ศึกษา	3.23	0.92	มาก	3.65	1.11	มาก	3.47	1.24	มาก
2. วิชาพลเมืองศึกษาเป็น วิชา ที่ช่วยฝึกฝนให้เป็น พล เมืองดี	4.25	0.90	มากที่สุด	4.28	0.98	มากที่สุด	4.22	0.94	มากที่สุด
3. พลเมืองศึกษาเป็นรายวิชา ที่เรียนด้วยความสนุก สนาน	3.98	1.07	มาก	3.98	1.01	มาก	3.84	1.11	มาก
4. ความรู้ในวิชาพลเมืองศึกษา เป็นเรื่องที่สลับซับซ้อน เข้าใจยาก	4.27	1.07	มากที่สุด	4.23	0.90	มากที่สุด	3.84	1.27	มาก
5. พลเมืองศึกษาเรียนเรื่อง ไกลตัวทำให้เข้าใจยาก	4.18	1.13	มากที่สุด	4.60	0.69	มากที่สุด	4.44	1.01	มากที่สุด
6. ถ้าวิชาพลเมืองศึกษาเป็น วิชาเลือกข้าพเจ้าคิดว่า จะไม่เลือกเรียนวิชานี้	3.93	1.11	มาก	4.14	0.83	มากที่สุด	4.00	1.16	มาก
7. การเรียนวิชาพลเมือง ศึกษาช่วยทำให้นักเรียน สามารถปรับตัวให้เข้ากับ สภาพการณ์ต่าง ๆ ได้	4.30	1.20	มากที่สุด	4.60	0.76	มากที่สุด	4.40	0.91	มากที่สุด
8. ถึงแม้วิชาพลเมืองศึกษา จะยากแต่ข้าพเจ้าก็ ชอบ เรียน	4.30	0.46	มากที่สุด	4.00	1.00	มาก	4.60	0.60	มากที่สุด
9. ข้าพเจ้าอายุเพื่อนๆเมื่อ ตอบปัญหาวิชาพลเมือง ศึกษาในชั้นเรียนไม่ได้	3.75	0.98	มาก	4.02	0.89	มากที่สุด	3.66	1.04	มาก
10. ความรู้ในวิชาพลเมือง ศึกษา นำไปสัมพันธ์กับ วิชา อื่น ๆ ได้น้อย	4.00	0.68	มาก	4.20	0.52	มากที่สุด	3.66	1.04	มาก

ตารางที่ 30 (ต่อ) การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนวัดเจตคติและระดับของเจตคติก่อนเรียน ของ
กลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม

ข้อความความคิดเห็น	กลุ่มที่ 1			กลุ่มที่ 2			กลุ่มที่ 3		
	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
11. ความรู้ในเนื้อหาวิชา พลเมืองศึกษานำไปใช้ แก้ปัญหาสังคมได้น้อย	4.08	0.76	มากที่สุด	4.23	0.42	มากที่สุด	4.10	0.30	มากที่สุด
12. ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจที่ได้รับคำชมเมื่อตอบปัญหาในชั้นเรียนได้	4.00	0.82	มาก	4.03	0.16	มากที่สุด	4.00	0.82	มาก
13. ข้าพเจ้าสนุกสนานเมื่อได้ค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับวิชาพลเมืองศึกษา	4.35	0.66	มากที่สุด	4.30	0.46	มากที่สุด	4.27	0.45	มากที่สุด
14. วิชาพลเมืองศึกษาเป็นวิชาที่มีเนื้อหาหนักและซ้ำซาก	3.68	1.46	มาก	4.12	0.98	มากที่สุด	4.31	1.00	มากที่สุด
15. พอถึงชั่วโมงวิชาพลเมืองศึกษาข้าพเจ้ารู้สึกไม่อยากเรียน	4.20	0.88	มากที่สุด	4.02	1.03	มากที่สุด	3.98	1.03	มาก
16. ทุกครั้งที่เรียนวิชาพลเมืองศึกษาข้าพเจ้าต้องทนนั่งนั่งเรียนเพื่อนำไปใช้สอบ	3.93	1.05	มาก	4.12	1.05	มากที่สุด	3.94	1.13	มาก
17. พลเมืองศึกษาเป็นวิชาที่ฝึกให้คนมีเหตุผลและตัดสินใจได้อย่างฉลาด	3.93	0.92	มาก	4.12	0.91	มากที่สุด	3.94	1.13	มาก
18. ข้าพเจ้ากระตือรือร้นและตั้งใจร่วมกิจกรรมในวิชาพลเมืองศึกษาทุกครั้งที่ได้สถานที่เกี่ยวกับวิชาพลเมืองศึกษา ข้าพเจ้าจะต้องไปร่วมกิจกรรมทุกครั้ง	3.88	1.14	มาก	4.30	0.77	มากที่สุด	3.97	0.96	มาก
19. ถ้ามีการจัดกิจกรรมนอกสถานที่เกี่ยวกับวิชาพลเมืองศึกษา ข้าพเจ้าจะต้องไปร่วมกิจกรรมทุกครั้ง	4.12	0.91	มากที่สุด	4.22	0.91	มากที่สุด	4.03	1.00	มากที่สุด

ตารางที่ 30 (ต่อ) การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนวัดเจตคติและระดับของเจตคติก่อนเรียน ของ
กลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม

ข้อความความคิดเห็น	กลุ่มที่ 1			กลุ่มที่ 2			กลุ่มที่ 3		
	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
20. ข้าพเจ้าชอบติดตามอ่านวารสารและหนังสืออื่นที่เกี่ยวข้องกับวิชาพลเมืองศึกษาจากหนังสือเรียน	4.03	0.70	มากที่สุด	4.15	0.36	มากที่สุด	4.00	0.82	มาก
21. การฟังหรือชมรายการวิทยุและโทรทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับวิชาพลเมืองศึกษาทำให้เสียเวลา	4.00	0.51	มาก	4.23	0.66	มากที่สุด	4.05	0.32	มากที่สุด
22. พลเมืองศึกษาเป็นวิชาที่ง่าย ข้าพเจ้าสามารถอ่านเองได้โดยไม่ต้องตั้งใจเรียน	4.07	0.63	มากที่สุด	4.20	0.56	มากที่สุด	4.15	0.43	มากที่สุด
23. วิชาพลเมืองศึกษาไม่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกการเรียนรู้ด้วยตัวเอง	3.68	1.46	มาก	3.05	0.81	มาก	4.04	0.62	มากที่สุด
24. การวัดผลวิชาพลเมืองศึกษาไม่ทำลายความคิด วัดแต่ความจำ	4.04	0.62	มากที่สุด	3.22	0.73	มาก	4.08	0.72	มากที่สุด
25. ข้าพเจ้าไม่ตื่นตันหรือประหม่าเมื่อครูให้ออกไปรายงานเกี่ยวกับประเด็นปัญหาต่างๆ หน้าชั้นเรียน	4.13	0.65	มากที่สุด	4.15	0.62	มากที่สุด	4.10	0.44	มากที่สุด
26. ข้าพเจ้าติดตามข่าว เหตุการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอ	4.12	0.98	มากที่สุด	4.31	1.00	มากที่สุด	2.87	0.85	ปานกลาง
27. ข้าพเจ้ารู้สึกอึดอัดเมื่อถูกเรียกให้ออกไปรายงาน หน้าชั้น	4.07	0.63	มากที่สุด	4.20	0.16	มากที่สุด	4.15	0.43	มากที่สุด
28. เมื่อครูประกาศหาอาสาสมัครเพื่อร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ข้าพเจ้าจะรับอาสาเสมอ	4.09	0.87	มากที่สุด	4.33	0.56	มากที่สุด	4.21	0.90	มากที่สุด
รวมทั้งหมด	4.04	0.62	มากที่สุด	4.27	0.42	มากที่สุด	4.08	0.72	มากที่สุด

ตารางที่ 31 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนวัดเจตคติก่อนเรียนระหว่างกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม

แหล่งความแปรปรวน	D.F.	Sum of Squares	Mean of Square	F
ระหว่างกลุ่ม	2	1.1989	.5994	1.826
ภายในกลุ่ม	117	38.8823		
รวม	119	40.0811		

$$F_{2,117}(.95) = 3.07$$

จากตารางที่ 31 แสดงว่าคะแนนวัดเจตคติต่อหลักสูตรวิชาพลเมืองศึกษาก่อนเรียนของกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 32 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมินตนเองและระดับคะแนน ของคุณลักษณะก่อนเรียนของ
กลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม

คุณลักษณะ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3	
	ค่าเฉลี่ย	ระดับ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
	ของคะแนน		ของคะแนน		ของคะแนน	
1. ความมีระเบียบวินัย	24.08	น้อย	27.76	น้อย	26.95	น้อย
2. ความซื่อสัตย์สุจริต	26.93	น้อย	38.38	ปานกลาง	28.05	น้อย
3. ความขยันหมั่นเพียร	25.80	น้อย	28.48	น้อย	27.30	น้อย
4. ความรับผิดชอบ	26.50	น้อย	27.63	น้อย	29.65	น้อย
5. การต่อต้านและไม่ลองยา เสพติด	30.45	ปานกลาง	39.72	ปานกลาง	33.05	ปานกลาง

จากตารางที่ 32 แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมินตนเองก่อนเรียนของกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่มพบว่า กลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่มมีคะแนนประเมินตนเองก่อนเรียนอยู่ในระดับน้อยและปานกลาง โดยแบ่งตามคุณลักษณะดังนี้

คะแนนประเมินตนเองในคุณลักษณะความมีระเบียบวินัยของกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 24.08, 27.76 และ 26.95

คะแนนประเมินตนเองในคุณลักษณะความซื่อสัตย์สุจริตของกลุ่มทดลองที่ 1 และ 3 อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 26.93 และ 28.05 ส่วนกลุ่มทดลองที่ 2 อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 38.38

คะแนนประเมินตนเองในคุณลักษณะความขยันหมั่นเพียรของกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 25.80, 28.48 และ 27.30

คะแนนประเมินตนเองในคุณลักษณะความรับผิดชอบของกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 26.50, 27.63 และ 29.65

คะแนนประเมินตนเองในคุณลักษณะการต่อต้านและไม่ลองยาเสพติดของกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 30.45, 39.72 และ 33.05

ตารางที่ 33 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมินตนเองและระดับคะแนนของคุณลักษณะภายหลังเรียน
ของกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม

คุณลักษณะ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3	
	ค่าเฉลี่ย	ระดับ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
	ของคะแนน		ของคะแนน		ของคะแนน	
1. ความมีระเบียบวินัย	46.98	มาก	44.08	ปานกลาง	43.34	ปานกลาง
2. ความซื่อสัตย์สุจริต	47.93	มาก	49.12	มาก	42.45	ปานกลาง
3. ความขยันหมั่นเพียร	51.80	มาก	50.48	มาก	45.00	ปานกลาง
4. ความรับผิดชอบ	49.65	มาก	50.63	มาก	47.80	มาก
5. การต่อต้านและไม่ลองยา เสพติด	48.35	มาก	52.72	มาก	49.35	มาก

จากตารางที่ 33 แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมินตนเองภายหลังเรียนของกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า กลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่มมีคะแนนประเมินตนเองก่อนเรียนอยู่ในระดับมากและปานกลาง โดยแบ่งตามคุณลักษณะดังนี้

คะแนนประเมินตนเองในคุณลักษณะความมีระเบียบวินัยของกลุ่มทดลองที่ 1 อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 46.98 ส่วนกลุ่มทดลองที่ 2 และ 3 อยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ย 44.08 และ 43.34

คะแนนประเมินตนเองในคุณลักษณะความซื่อสัตย์สุจริตของกลุ่มทดลองที่ 1 และ 2 อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 47.93 และ 49.12 ส่วนกลุ่มทดลองที่ 3 อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 42.45

คะแนนประเมินตนเองในคุณลักษณะความขยันหมั่นเพียรของกลุ่มทดลองที่ 1 และ 2 อยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย 51.80 และ 50.48 ส่วนกลุ่มทดลองที่ 3 อยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ย 45.00

คะแนนประเมินตนเองในคุณลักษณะความรับผิดชอบของกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 49.65, 50.63 และ 47.80

คะแนนประเมินตนเองในคุณลักษณะการต่อต้านและไม่ลองยาเสพติดของกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 48.35, 52.72 และ 49.35

2. ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภายหลังเรียนกับเกณฑ์ที่กำหนด

ตารางที่ 34 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภายหลังเรียน ของกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่มกับเกณฑ์ที่กำหนด

กลุ่มทดลอง	N	\bar{X}	S.D.	df	t
กลุ่มที่ 1	40	52.9000	6.059	39	16.08*
กลุ่มที่ 2	42	52.4750	4.718	41	20.08*
กลุ่มที่ 3	38	52.9000	6.059	37	18.23*
รวม 3 กลุ่ม	120	52.6750	5.332	119	31.19*

* $p < .05$

จากตารางที่ 34 แสดงว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภายหลังเรียนของกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่มสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ ร้อยละ 50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย

2.2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนวัดเจตคติก่อนเรียนและภายหลังเรียนของกลุ่มทดลองต่อวิชาพลเมืองศึกษา

ตารางที่ 35 ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนวัดเจตคติต่อหลักสูตรวิชาพลเมือง ศึกษาของกลุ่มทดลองกลุ่มที่ 1 ระหว่างก่อนเรียนและภายหลังเรียน

ระยะเวลาการวัดเจตคติ	N	\bar{X}	S.D.	df	t
ก่อนเรียน	40	4.0431	.623	39	.551
ภายหลังเรียน		4.1049	.358		

* $p < .05$

$t_{99(.95)} = 2.0231$

จากตารางที่ 35 แสดงว่ากลุ่มทดลองที่ 1 มีคะแนนวัดเจตคติต่อหลักสูตรวิชาพลเมืองศึกษาก่อนเรียนและภายหลังเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 36 ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนวัดเจตคติต่อหลักสูตรวิชาพลเมือง ศึกษาของกลุ่มทดลอง
กลุ่มที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและภายหลังเรียน

ระยะเวลาการวัดเจตคติ	N	\bar{X}	S.D.	df	t
ก่อนเรียน		4.2673	.422		
	42			41	.852
ภายหลังเรียน		4.2058	.402		
*p < .05	$t_{41}(.95) = 2.0199$				

จากตารางที่ 36 แสดงว่ากลุ่มทดลองที่ 2 มีคะแนนวัดเจตคติต่อหลักสูตรวิชาพลเมืองศึกษาก่อน
เรียนและภายหลังเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 37 ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนวัดเจตคติต่อหลักสูตรวิชาพลเมือง ศึกษาของกลุ่ม
ทดลองกลุ่มที่ 3 ระหว่างก่อนเรียนและภายหลังเรียน

ระยะเวลาการวัดเจตคติ	N	\bar{X}	S.D.	df	t
ก่อนเรียน		4.0773	.724		
	38			37	.153
ภายหลังเรียน		4.2726	.362		
*p < .05	$t_{37}(.95) = 2.0273$				

จากตารางที่ 37 แสดงว่ากลุ่มทดลองที่ 3 มีคะแนนวัดเจตคติต่อหลักสูตรวิชาพลเมืองศึกษาก่อน
เรียนและภายหลังเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดเชิงสถานการณ์ของคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ตารางที่ 38 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้านความมี
ระเบียบวินัยก่อนและหลังการเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1

ระยะเวลาการทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	df	t
ก่อนเรียน		20.25	2.63		
	40			39	23.66*
ภายหลังเรียน		32.70	2.55		

*p < .05 $t_{39}(.95) = 2.0231$

จากตารางที่ 38 แสดงว่ากลุ่มทดลองที่ 1 มีคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้านความมีระเบียบวินัย
ภายหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 39 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้านความมี
ระเบียบวินัยก่อนและหลังการเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2

ระยะเวลาการทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	df	t
ก่อนเรียน		21.21	2.41		
	42			41	22.11*
ภายหลังเรียน		33.53	2.53		

*p < .05 $t_{41}(.95) = 2.0199$

จากตารางที่ 39 แสดงว่ากลุ่มทดลองที่ 2 มีคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้านความมีระเบียบวินัย
ภายหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 40 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้านความมี
ระเบียบวินัยก่อนและหลังการเรียนในกลุ่มทดลองที่ 3

ระยะเวลาการทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	df	t
ก่อนเรียน		21.86	2.92		
	38			37	21.50*
ภายหลังเรียน		32.21	2.64		

*p < .05 $t_{37}(.95) = 2.0273$

จากตารางที่ 40 แสดงว่ากลุ่มทดลองที่ 3 มีคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้านความมีระเบียบวินัย
ภายหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 41 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้าน
ความซื่อสัตย์สุจริตก่อนและหลังการเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1

ระยะเวลาการทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	df	t
ก่อนเรียน		19.71	1.49		
	40			39	28.79*
ภายหลังเรียน		31.17	2.23		

*p < .05 $t_{90}(.95) = 2.0231$

จากตารางที่ 41 แสดงว่ากลุ่มทดลองที่ 1 มีคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้านความซื่อสัตย์สุจริต
ภายหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 42 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้าน
ความซื่อสัตย์สุจริตก่อนและหลังการเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2

ระยะเวลาการทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	df	t
ก่อนเรียน		21.99	2.39		
	42			41	21.39*
ภายหลังเรียน		31.92	2.25		

*p < .05 $t_{41}(.95) = 2.0199$

จากตารางที่ 42 แสดงว่ากลุ่มทดลองที่ 2 มีคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้านความซื่อสัตย์สุจริต
ภายหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 43 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้าน
ความซื่อสัตย์สุจริตก่อนและหลังการเรียนในกลุ่มทดลองที่ 3

ระยะเวลาการทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	df	t
ก่อนเรียน		19.71	1.49		
	38			37	28.79*
ภายหลังเรียน		31.17	2.23		

*p < .05 $t_{37}(.95) = 2.0273$

จากตารางที่ 43 แสดงว่ากลุ่มทดลองที่ 3 มีคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้านความซื่อสัตย์สุจริต
ภายหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดเชิงสถานการณ์ของคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ตารางที่ 38 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้านความมี
ระเบียบวินัยก่อนและหลังการเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1

ระยะเวลาการทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	df	t
ก่อนเรียน		20.25	2.63		
	40			39	23.66*
ภายหลังเรียน		32.70	2.55		

*p < .05 $t_{39}(.95) = 2.0231$

จากตารางที่ 38 แสดงว่ากลุ่มทดลองที่ 1 มีคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้านความมีระเบียบวินัย
ภายหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 39 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้านความมี
ระเบียบวินัยก่อนและหลังการเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2

ระยะเวลาการทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	df	t
ก่อนเรียน		21.21	2.41		
	42			41	22.11*
ภายหลังเรียน		33.53	2.53		

*p < .05 $t_{41}(.95) = 2.0199$

จากตารางที่ 39 แสดงว่ากลุ่มทดลองที่ 2 มีคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้านความมีระเบียบวินัย
ภายหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 40 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้านความมี
ระเบียบวินัยก่อนและหลังการเรียนในกลุ่มทดลองที่ 3

ระยะเวลาการทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	df	t
ก่อนเรียน		21.86	2.92		
	38			37	21.50*
ภายหลังเรียน		32.21	2.64		

*p < .05 $t_{37}(.95) = 2.0273$

จากตารางที่ 40 แสดงว่ากลุ่มทดลองที่ 3 มีคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้านความมีระเบียบวินัย
ภายหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 44 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์
ด้านความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการเรียนรู้ในกลุ่มทดลองที่ 1

ระยะเวลาการทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	df	t
ก่อนเรียน		19.67	1.97		
	40			39	26.12*
ภายหลังเรียน		31.55	2.20		

$$*p < .05 \quad t_{39}(.95) = 2.0231$$

จากตารางที่ 44 แสดงว่ากลุ่มทดลองที่ 1 มีคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้านความขยันหมั่นเพียร ภายหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 45 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์
ด้านความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการเรียนรู้ในกลุ่มทดลองที่ 2

ระยะเวลาการทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	df	t
ก่อนเรียน		21.11	2.49		
	42			41	18.50*
ภายหลังเรียน		33.24	2.76		

$$*p < .05 \quad t_{41}(.95) = 2.0199$$

จากตารางที่ 45 แสดงว่ากลุ่มทดลองที่ 2 มีคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้านความขยันหมั่นเพียร ภายหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 46 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์
ด้านความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการเรียนรู้ในกลุ่มทดลองที่ 3

ระยะเวลาการทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	df	t
ก่อนเรียน		20.36	2.76		
	38			37	22.75*
ภายหลังเรียน		31.69	2.28		

$$*p < .05 \quad t_{37}(.95) = 2.0273$$

จากตารางที่ 46 แสดงว่ากลุ่มทดลองที่ 3 มีคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้านความขยันหมั่นเพียร ภายหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 47 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์
ด้านความรับผิดชอบก่อนและหลังการเรียนรู้ในกลุ่มทดลองที่ 1

ระยะเวลาการทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	df	t
ก่อนเรียน		20.10	1.84		
	40			39	24.69*
ภายหลังเรียน		33.08	2.33		

*p < .05 $t_{39}(.95) = 2.0231$

จากตารางที่ 47 แสดงว่ากลุ่มทดลองที่ 1 มีคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้านความรับผิดชอบ ภายหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 48 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์
ด้านความรับผิดชอบก่อนและหลังการเรียนรู้ในกลุ่มทดลองที่ 2

ระยะเวลาการทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	df	t
ก่อนเรียน		20.58	2.69		
	42			41	21.79*
ภายหลังเรียน		34.03	2.77		

*p < .05 $t_{41}(.95) = 2.0199$

จากตารางที่ 48 แสดงว่ากลุ่มทดลองที่ 2 มีคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้านความรับผิดชอบ ภายหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 49 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์
ด้านความรับผิดชอบก่อนและหลังการเรียนรู้ในกลุ่มทดลองที่ 3

ระยะเวลาการทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	df	t
ก่อนเรียน		19.95	2.11		
	38			37	26.96*
ภายหลังเรียน		31.76	2.35		

*p < .05 $t_{37}(.95) = 2.0273$

จากตารางที่ 49 แสดงว่ากลุ่มทดลองที่ 3 มีคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้านความรับผิดชอบ ภายหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 47 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้านความรับผิดชอบก่อนและหลังการเรียนรู้ในกลุ่มทดลองที่ 1

ระยะเวลาการทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	df	t
ก่อนเรียน		20.10	1.84		
	40			39	24.69*
ภายหลังเรียน		33.08	2.33		

*p < .05 $t_{39}(.95) = 2.0231$

จากตารางที่ 47 แสดงว่ากลุ่มทดลองที่ 1 มีคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้านความรับผิดชอบภายหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 48 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้านความรับผิดชอบก่อนและหลังการเรียนรู้ในกลุ่มทดลองที่ 2

ระยะเวลาการทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	df	t
ก่อนเรียน		20.58	2.69		
	42			41	21.79*
ภายหลังเรียน		34.03	2.77		

*p < .05 $t_{41}(.95) = 2.0199$

จากตารางที่ 48 แสดงว่ากลุ่มทดลองที่ 2 มีคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้านความรับผิดชอบภายหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 49 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้านความรับผิดชอบก่อนและหลังการเรียนรู้ในกลุ่มทดลองที่ 3

ระยะเวลาการทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	df	t
ก่อนเรียน		19.95	2.11		
	38			37	26.96*
ภายหลังเรียน		31.76	2.35		

*p < .05 $t_{37}(.95) = 2.0273$

จากตารางที่ 49 แสดงว่ากลุ่มทดลองที่ 3 มีคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้านความรับผิดชอบภายหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 50 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้านการต่อต้านและไม่ลองยาเสพติดก่อนและหลังการเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1

ระยะเวลาการทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	df	t
ก่อนเรียน		20.45	2.14		
	40			39	24.64*
ภายหลังเรียน		32.33	2.73		

*p < .05 $t_{39}(.95) = 2.0231$

จากตารางที่ 50 แสดงว่ากลุ่มทดลองที่ 1 มีคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้านการต่อต้านและไม่ลองยาเสพติดภายหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 51 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้านการต่อต้านและไม่ลองยาเสพติดก่อนและหลังการเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2

ระยะเวลาการทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	df	t
ก่อนเรียน		21.89	2.39		
	42			41	21.39*
ภายหลังเรียน		31.92	2.26		

*p < .05 $t_{41}(.95) = 2.0199$

จากตารางที่ 51 แสดงว่ากลุ่มทดลองที่ 2 มีคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้านการต่อต้านและไม่ลองยาเสพติดภายหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 52 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้านการต่อต้านและไม่ลองยาเสพติดก่อนและหลังการเรียนในกลุ่มทดลองที่ 3

ระยะเวลาการทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	df	t
ก่อนเรียน		20.52	2.47		
	38			37	26.04*
ภายหลังเรียน		32.40	2.45		

*p < .05 $t_{37}(.95) = 2.0273$

จากตารางที่ 52 แสดงว่ากลุ่มทดลองที่ 3 มีคะแนนจากแบบวัดสถานการณ์ด้านการต่อต้านและไม่ลองยาเสพติดภายหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมินตนเองและระดับคะแนนของคุณลักษณะของ
กลุ่มทดลอง

ตารางที่ 53 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมินตนเองและระดับคะแนนของคุณลักษณะก่อนเรียนและ
ภายหลังเรียนของกลุ่มทดลองที่ 1

คุณลักษณะ	ก่อนเรียน		หลังเรียน	
	ค่าเฉลี่ยของ คะแนน	ระดับ	ค่าเฉลี่ยของ คะแนน	ระดับ
1. ความมีระเบียบวินัย	24.08	น้อย	46.98	มาก
2. ความซื่อสัตย์สุจริต	26.93	น้อย	47.93	มาก
3. ความขยันหมั่นเพียร	25.80	น้อย	51.80	มาก
4. ความรับผิดชอบ	26.50	น้อย	49.65	มาก
5. การต่อต้านและไม่ลองยาเสพติด	30.45	ปานกลาง	48.35	มาก

จากตารางที่ 53 แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมินตนเองและระดับคะแนนของคุณลักษณะภาย
หลังเรียนของกลุ่มทดลองที่ 1 สูงกว่าก่อนเรียนในทุกคุณลักษณะ

ตารางที่ 54 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมินตนเองและระดับคะแนนของคุณลักษณะก่อนเรียน และภายหลังเรียนของกลุ่มทดลองที่ 2

คุณลักษณะ	ก่อนเรียน		หลังเรียน	
	ค่าเฉลี่ยของ	ระดับ	ค่าเฉลี่ยของ	ระดับ
	คะแนน		คะแนน	
1. ความมีระเบียบวินัย	27.76	น้อย	44.08	ปานกลาง
2. ความซื่อสัตย์สุจริต	38.38	ปานกลาง	49.12	มาก
3. ความขยันหมั่นเพียร	28.48	น้อย	50.48	มาก
4. ความรับผิดชอบ	27.63	น้อย	50.63	มาก
5. การต่อต้านและไม่ลองยาเสพติด	39.72	ปานกลาง	52.72	มาก

จากตารางที่ 54 แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมินตนเองและระดับคะแนนของคุณลักษณะภายหลังเรียนของกลุ่มทดลองที่ 2 สูงกว่าก่อนเรียนในทุกคุณลักษณะ

ตารางที่ 55 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมินตนเองและระดับคะแนนของ คุณลักษณะก่อนเรียน และภายหลังเรียนของกลุ่มทดลองที่ 3

คุณลักษณะ	ก่อนเรียน		หลังเรียน	
	ค่าเฉลี่ยของ	ระดับ	ค่าเฉลี่ยของ	ระดับ
	คะแนน		คะแนน	
1. ความมีระเบียบวินัย	26.95	น้อย	43.34	ปานกลาง
2. ความซื่อสัตย์สุจริต	28.05	น้อย	42.45	ปานกลาง
3. ความขยันหมั่นเพียร	27.30	น้อย	45.00	ปานกลาง
4. ความรับผิดชอบ	29.65	น้อย	47.80	มาก
5. การต่อต้านและไม่ลองยาเสพติด	33.05	ปานกลาง	49.35	มาก

จากตารางที่ 55 แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมินตนเองและระดับคะแนนของคุณลักษณะภายหลังเรียนของกลุ่มทดลองที่ 3 สูงกว่าก่อนเรียนในทุกคุณลักษณะ

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภายหลังเรียน

ตารางที่ 56 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภายหลังจากเรียนระหว่างกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม

แหล่งความแปรปรวน	D.F.	Sum of Squares	Mean of Square	F
ระหว่างกลุ่ม	2	3.1500	1.5750	.0294 *
ภายในกลุ่ม	117	6263.6500	53.5355	
รวม	119	6266.8000		

*p < .05 $F_{2,117}(.95) = 3.07$

จากตารางที่ 56 แสดงว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภายหลังเรียนของกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการวิเคราะห์พัฒนาการทางการเรียนรู้ของกลุ่มทดลอง ประกอบด้วย

4.1 ผลการวิเคราะห์พัฒนาการทางการเรียนรู้ของกลุ่มทดลองแต่ละกลุ่ม

ตารางที่ 57 ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ กลุ่มทดลองกลุ่มที่ 1 ระหว่างก่อนเรียนและภายหลังเรียน

ระยะเวลาการทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	df	t
ก่อนเรียน		21.1250	4.262		
	40			39	34.09*
ภายหลังเรียน		52.9000	6.059		

*p < .05 $t_{39}(.95) = 2.0231$

จากตารางที่ 57 แสดงว่ากลุ่มทดลองที่ 1 มีคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภายหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงว่ากลุ่มทดลองที่ 1 มีพัฒนาการทางการเรียนดีขึ้นภายหลังการเรียนตามหลักสูตร

ตารางที่ 58 ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของกลุ่มทดลองกลุ่มที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและภายหลังเรียน

ระยะเวลาการทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	df	t
ก่อนเรียน		22.3000	3.770		
	42			41	31.79*
ภายหลังเรียน		52.4750	4.718		
*p < .05		$t_{df}(.95) = 2.0199$			

จากตารางที่ 58 แสดงว่ากลุ่มทดลองที่ 2 มีคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภายหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงว่ากลุ่มทดลองที่ 2 มีพัฒนาการทางการเรียนดีขึ้นภายหลังการเรียนดีขึ้นภายหลังเรียนตามหลักสูตร

ตารางที่ 59 ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ กลุ่มทดลองกลุ่มที่ 3 ระหว่างก่อนเรียนและภายหลังเรียน

ระยะเวลาการทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	df	t
ก่อนเรียน		22.6250	4.754		
	38			37	23.25*
ภายหลังเรียน		52.9000	6.059		
*p < .05		$t_{df}(.95) = 2.0273$			

จากตารางที่ 59 แสดงว่ากลุ่มทดลองที่ 3 มีคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภายหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงว่ากลุ่มทดลองที่ 3 มีพัฒนาการทางการเรียนดีขึ้นภายหลังการเรียนดีขึ้นภายหลังเรียนตามหลักสูตร

4.2 ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการทางการเรียนของกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม
 ตารางที่ 60 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 ระหว่างก่อนเรียนกับภายหลังเรียนของกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม

แหล่งความแปรปรวน	D.F.	Sum of Squares	Mean of Square	F
ระหว่างกลุ่ม	2	3.6500	1.8250	.0632*
ภายในกลุ่ม	117	3376.6750	28.8605	
รวม	119	3380.3250		

* $p < .05$ $t_{97}(.95) = 2.0273$

จากตารางที่ 60 แสดงว่าค่าเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนกับภายหลังเรียนของกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงว่ากลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม มีพัฒนาการทางการเรียนไม่แตกต่างกัน

5. ผลการวิเคราะห์ผลการวัดเจตคติของกลุ่มทดลองภายหลังเรียน

ตารางที่ 61 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนวัดเจตคติและระดับของเจตคติภายหลังเรียนของกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม

ข้อความความคิดเห็น	กลุ่มที่ 1			กลุ่มที่ 2			กลุ่มที่ 3		
	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. การเห็นความสำคัญและประโยชน์ของวิชาพลเมืองศึกษา	4.30	0.46	มากที่สุด	4.00	1.00	มาก	4.60	0.60	มากที่สุด
2. วิชาพลเมืองศึกษาเป็นวิชาที่ช่วยฝึกฝนให้เป็นพลเมืองดี	4.57	0.50	มากที่สุด	4.15	0.66	มากที่สุด	4.27	0.60	มากที่สุด
3. พลเมืองศึกษาเป็นรายวิชาที่เรียนด้วยความสนุกสนาน	4.30	0.46	มากที่สุด	4.00	0.52	มาก	4.00	0.80	มาก
4. ความรู้ในวิชาพลเมืองศึกษาเป็นเรื่องที่สลับซับซ้อนเข้าใจยาก	4.18	0.38	มากที่สุด	4.00	0.67	มาก	4.00	0.76	มาก
5. พลเมืองศึกษาเรียนเรื่องไกลตัวทำให้เข้าใจยาก	4.55	0.60	มากที่สุด	4.10	0.63	มากที่สุด	4.45	0.50	มากที่สุด
6. ถ้าวิชาพลเมืองศึกษาเป็นวิชาเลือกข้าพเจ้าคิดว่าจะไม่เลือกเรียนวิชานี้	4.08	0.27	มากที่สุด	4.00	0.67	มาก	4.60	0.50	มากที่สุด
7. การเรียนวิชาพลเมืองศึกษาช่วยทำให้นักเรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้	3.83	0.64	มาก	4.10	0.59	มากที่สุด	4.40	0.59	มากที่สุด
8. ถึงแม้วิชาพลเมืองศึกษาจะยากแต่ข้าพเจ้าก็ชอบเรียน	4.35	0.66	มากที่สุด	4.30	0.46	มากที่สุด	4.27	0.46	มากที่สุด
9. ข้าพเจ้าอายุเพื่อนๆเมื่อตอบปัญหาวิชาพลเมืองศึกษาในชั้นเรียนไม่ได้	4.25	0.67	มากที่สุด	4.13	0.33	มากที่สุด	4.20	0.41	มากที่สุด
10. ความรู้ในวิชาพลเมืองศึกษา นำไปสัมพันธ์กับวิชา อื่น ๆ ได้น้อย	4.20	0.72	มากที่สุด	4.07	0.27	มากที่สุด	4.10	0.30	มากที่สุด

ตารางที่ 61 (ต่อ) การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนวัดเจตคติและระดับของเจตคติภายหลังเรียนของ
กลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม

ข้อความคิดเห็น	กลุ่มที่ 1			กลุ่มที่ 2			กลุ่มที่ 3		
	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
11. ความรู้ในเนื้อหาวิชา พลเมืองศึกษาไม่ใช่แค่ปัญหาสังคมได้น้อย	4.08	0.76	มากที่สุด	4.23	0.42	มากที่สุด	4.10	0.30	มากที่สุด
12. ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจที่ได้รับคำชมเมื่อตอบปัญหาในชั้นเรียนได้	4.00	0.82	มาก	4.03	0.16	มากที่สุด	4.00	0.82	มาก
13. ข้าพเจ้าสนุกสนานเมื่อได้ค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับวิชาพลเมืองศึกษา	4.07	0.69	มากที่สุด	4.05	0.60	มากที่สุด	4.15	0.48	มากที่สุด
14. วิชาพลเมืองศึกษาเป็นวิชาที่มีเนื้อหาหนักและซ้ำซาก	4.13	0.69	มากที่สุด	4.28	0.60	มากที่สุด	4.10	0.30	มากที่สุด
15. พอถึงชั่วโมงวิชาพลเมืองศึกษาข้าพเจ้ารู้สึกไม่อยากเรียน	4.03	0.70	มากที่สุด	4.15	0.36	มากที่สุด	4.00	0.82	มาก
16. ทุกครั้งที่เรียนวิชาพลเมืองศึกษาข้าพเจ้าต้องทนนั่งนิ่งเรียนเพื่อนำไปใช้สอบ	4.06	0.75	มากที่สุด	4.35	0.48	มากที่สุด	4.32	0.47	มากที่สุด
17. พลเมืองศึกษาเป็นวิชาที่ฝึกให้คนมีเหตุผลและตัดสินใจได้อย่างฉลาด	4.13	0.69	มากที่สุด	4.43	0.50	มากที่สุด	4.38	0.49	มากที่สุด
18. ข้าพเจ้ากระตือรือร้นและตั้งใจร่วมกิจกรรมในวิชาพลเมืองศึกษาทุกครั้งที่ได้สถานที่เกี่ยวกับวิชาพลเมืองศึกษา ข้าพเจ้าจะต้องไปร่วมกิจกรรมทุกครั้ง	4.15	0.66	มากที่สุด	4.35	0.48	มากที่สุด	4.45	0.50	มากที่สุด
19. ถ้ามีการจัดกิจกรรมนอกสถานที่เกี่ยวกับวิชาพลเมืองศึกษา ข้าพเจ้าจะต้องไปร่วมกิจกรรมทุกครั้ง	4.05	0.60	มากที่สุด	4.20	0.52	มากที่สุด	4.20	0.52	มากที่สุด

ตารางที่ 61 (ต่อ) การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนวัดเจตคติและระดับของเจตคติภายหลังเรียนของ
กลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม

ข้อความความคิดเห็น	กลุ่มที่ 1			กลุ่มที่ 2			กลุ่มที่ 3		
	\bar{X}	S.D.	ระดับความ คิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับความ คิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับความ คิดเห็น
20. ข้าพเจ้าชอบติดตามอ่านวารสารและหนังสืออื่นที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจนอกจากหนังสือเรียน	4.07	0.63	มากที่สุด	4.20	0.56	มากที่สุด	4.15	0.43	มากที่สุด
21. การฟังหรือชมรายการวิทยุและโทรทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจนอกทำให้เสียเวลา	4.13	0.65	มากที่สุด	4.15	0.62	มากที่สุด	4.10	0.44	มากที่สุด
22. พลเมืองศึกษาเป็นวิชาที่ง่ายข้าพเจ้าสามารถอ่านเองได้โดยไม่ต้องตั้งใจเรียน	4.05	0.55	มากที่สุด	4.18	0.50	มากที่สุด	4.08	0.47	มากที่สุด
23. วิสาหกิจนอกศึกษาไม่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกการเรียนรู้ด้วยตัวเอง	4.05	0.64	มากที่สุด	4.15	0.62	มากที่สุด	4.20	0.52	มากที่สุด
24. การวัดผลวิสาหกิจนอกศึกษาไม่หักทลายความคิด วัดแต่ความจำ	4.18	0.68	มากที่สุด	4.35	1.63	มากที่สุด	4.05	0.39	มากที่สุด
26. ข้าพเจ้าไม่ตื่นตันหรือประหม่าเมื่อครูให้ออกไปรายงานเกี่ยวกับประเด็นปัญหาต่างๆ หน้าชั้นเรียน	4.10	0.59	มากที่สุด	4.27	0.64	มากที่สุด	4.23	0.42	มากที่สุด
26. ข้าพเจ้าติดตามข่าว เหตุการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอ	4.00	0.51	มากที่สุด	4.23	0.66	มากที่สุด	4.05	0.32	มากที่สุด
27. ข้าพเจ้ารู้สึกอึดอัดเมื่อถูกเรียกให้ออกไปรายงาน หน้าชั้น	3.97	0.53	มากที่สุด	4.18	0.60	มากที่สุด	4.18	0.45	มากที่สุด
28. เมื่อครูประกาศหาอาสาสมัครเพื่อร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ข้าพเจ้าจะรับอาสาเสมอ	4.10	0.63	มากที่สุด	4.15	0.48	มากที่สุด	4.13	0.46	มากที่สุด
รวมทั้งหมด	4.10	0.36	มากที่สุด	4.20	0.40	มากที่สุด	4.27	0.36	มากที่สุด

ตารางที่ 62 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนวัดเจตคติภายหลังเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม

แหล่งความแปรปรวน	D.F.	Sum of Squares	Mean of Square	F
ระหว่างกลุ่ม	2	0.6626	.3313	2.3382*
ภายในกลุ่ม	117	15.8689	.1417	
รวม	119	16.5314		

*p < .05 $F_{2,117}(.95) = 3.07$

จากตารางที่ 62 แสดงว่ากลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่มมีเจตคติต่อหลักสูตรวิชาพลเมืองศึกษาภายหลังเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการทดลองใช้หลักสูตร ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลองใช้หลักสูตร ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและข้อสังเกตของผู้วิจัยมาพิจารณา พบว่าการพัฒนาหลักสูตรวิชาพลเมืองศึกษา โดยใช้ฐานข้อมูลชุมชนตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินมาแล้วทำให้ได้หลักสูตรวิชาพลเมืองศึกษาซึ่งเป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพและเหมาะสมที่จะนำไปใช้เป็นรายวิชาหนึ่งในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ในรายวิชาบังคับเลือก ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งนี้เพราะผลจากการประเมินหลักสูตรโดยการทดลองใช้หลักสูตรเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้คือ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภายหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ ร้อยละ 50 ของผลการเรียนทั้งหมดและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภายหลังเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และผู้เรียนมีเจตคติต่อวิชาพลเมืองศึกษาไม่แตกต่างกันและเจตคติอยู่ในระดับดีถึงดีมาก และเมื่อพิจารณาจากคะแนนวัดคุณลักษณะของกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่มก็พบว่าคะแนนภายหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน

นอกจากนั้นเมื่อพิจารณาทางด้านพัฒนาการทางการเรียนของผู้เรียนซึ่งเป็นกลุ่มทดลองทุกกลุ่มมีพัฒนาการทางการเรียนเป็นที่น่าพอใจ จึงกล่าวได้ว่าหลักสูตรวิชาพลเมืองศึกษาเป็นหลักสูตรหนึ่งที่มีคุณภาพ และสามารถที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้มีความรู้ความเข้าใจทางด้านเนื้อหาวิชาพลเมืองศึกษา มีเจตคติที่ดีต่อหลักสูตรวิชาพลเมืองศึกษา และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่คนในกรุงเทพมหานครหวัง